

ברוך אתה יהוה
אלהינו מלך העולם
אשר קדשנו במצוותיו
וציונו לעסוק בדברי
תורה.

Barukh Atah Adonai
Eloheinu melekh ha-olam
asher kidshanu b'mitzvotav
v'tzivanu la'asok b'divrei
Torah.

Blessed are You, YHVH,
our God, eternal sovereign, who
sanctifies us in God's connecting
command to busy ourselves in
words of Torah.

R. Mike Moskowitz – “Justice isn’t just us.”

Genesis 6:9-19

אלה תולדת נח איש צדיק תמים הוה
בדורתו את האלהים התהלך-נח: וילד
נח שלשה בנים את-שם את-חם ואת-יפת:

9-10. These are Noah's generations: Noah was a **just man, perfect in his generations**: Noah walked with God. [He] had three sons: Shem, Ham, Yafet.

ותשחת הארץ לפני האלהים ותמלא
הארץ חמס: ורא אל תים את הארץ והנה
נשחטה כי-השחית כל-בשר את-דרך
על-הארץ:

11-12. The earth was corrupt before God, and the **earth was filled with violence**. God looked on the earth and, lo, it was corrupt for all flesh corrupted its way upon the earth.

וילמר אלהים לנח קח כל-בשר בא לפני
כי-מלאה הארץ חמס מפניהם והנני
משחיתם את-הארץ: עשה לך תבת עצי-
גפר קנים תעשה את-התבה וכפרת אתה
מבית ומחוץ בכפר:

13-14. God said to Noah: "The end of all flesh has come before Me, for by them the **earth filled with violence**. Lo, I will destroy them with the earth. Make an ark of gopher wood. Make rooms in the ark, and cover it inside and outside with pitch.

וזה אשר תעשה אתה שלש מאות אמה
ארך התבה חמשים אמה רחבה ושלושים
אמה קומתה: צהר תעשה לתבה ואל-
אמה תכלנה מלמעלה פתח התבה בצד:
תשים תחתים שנים ושלושים תעשה:

15-16. "And this is how you will make it. The length of the ark will be 300 cubits, its breadth 50 cubits, and its height 30 cubits. Make a **skylight** in the ark, and finish [the ark] one cubit above. Set a door on its side. With lower, second, and third floors will you make it.

ואני הנני מביא את-המבול מים על הארץ
לשחת כל-בשר אשר-בו רוח חיים מתחת
השמים כל אשר-בארץ יגוע: והקמתי
את-בריתי אתך ובאת אל-התבה אתה
ובניך ואשתך ונשי-בניך אתך:

17-18. "Lo, I am bringing a flood of water on earth to destroy all flesh: all breath of life under heaven and on earth will die. But with you I'll establish My covenant: you will come into the ark – you, your sons, your wife and your sons' wives.

ומכל-החיי מכל-בשר שנים מכל תביא אל
התבה להחית אתך זכר ונקבה יהיו: ויעש
נח ככל אשר צוה אותו אלהים כן עשה:

19, 22. "And of all life, of all flesh, two of each will come into the ark to stay alive with you – male and female they will be." ... Noah so did: as God commanded, so did [Noah] do.

Violence embedded in Torah >> anger and our emotions about that

<u>Pshat</u> (פשט)	Literal surface • plain	•What does “just” mean? “Perfect in his generations”?•W
<u>Remez</u> (רמז)	Implication pointer • hint	•Torah implies different meaning for repetition of ph
<u>Drash</u> (דרש)	Description inquire • midrash	• If Noah’s so perfect, what’s with the drunkenness? leaving others? • Should Noah have challenged God’s limited instruction • Theology of creation and destruction • Light = “good” (Gen. 1)
<u>Sod</u> (סוד)	Secret theological, mystical	•Numerological meanings of 300+50+30+1 / 1, 2, 3 floor•Skylight

I. HOW RIGHTEOUS WAS NOAH?

Rashi, Gen. 6:9

אֱלֹהֵי תוֹלְדוֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה
בְּדוֹרָתוֹ - יֵשׁ מֵרְבוּתוֹ דְּוָרָשִׁים אוֹתוֹ
לְשִׁבְחָהּ, כָּל שָׁפָן אֱלוֹ הָיָה בְּדוֹר צַדִּיקִים
הָיָה צַדִּיק יוֹתֵר; וְיֵשׁ שְׂדוֹרְשִׁים אוֹתוֹ
לְגַנְאִי, לְפִי דוֹרוֹ הָיָה צַדִּיק וְאֱלוֹ הָיָה
בְּדוֹרוֹ שֶׁל אַבְרָהָם לֹא הָיָה נֶחְשָׁב
לְכָלוּם.

Noah was a just man, perfect in his generations
– Some of our rabbis explain [this phrase] to his credit: he was righteous *even* in his generation. Had he lived in a righteous [rather than corrupt] generation, he would have been even more righteous. Others explain it to his discredit: only compared to his own [corrupt] generation was he righteous. Had he lived in Avraham's generation, he would not be considered important at all.

Genesis 18:20-26

וַיֹּאמֶר יְהוָה הֲעַקְתָּ סֹדִם וְעַמְרָה כִּי-רַבָּה
וְחַטָּאתָם כִּי כָבְדָה מְאֹד: ... וַיִּגַּשׁ אַבְרָהָם
וַיֹּאמֶר הֲאֵף תִּסְפָּה צַדִּיק עִם-רָשָׁע: אוֹלֵי
יֵשׁ חַמְשִׁים צַדִּיקִים בְּתֵנְךָ הָעִיר הָאֵף
תִּסְפָּה וְלֹא-תִשָּׂא לְמַקּוֹם לְמַעַן חַמְשִׁים
הַצַּדִּיקִים אֲשֶׁר בְּקִרְבָּהּ: חֲלֵלָה לְךָ מַעֲשֵׂת
כְּדַבְּרִי הַזֶּה לְהַמְיֵת צַדִּיק עִם-רָשָׁע וְהָיָה
כְּצַדִּיק כְּרָשָׁע חֲלֵלָה לְךָ הַשֵּׁפֵט כֹּל-
הָאָרֶץ לֹא יַעֲשֶׂה מִשְׁפָּט: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אִם-אֶמְצָא בְּסֹדִם חַמְשִׁים צַדִּיקִים בְּתֵנְךָ
הָעִיר וְנִשְׂאתִי לְכָל-הַמָּקוֹם בְּעִבְרוֹם:

YHVH said: "The rage of Sodom and Gomorrah is so great, and their sin so grave!...." Avraham came and said, "Will You [kill] the innocent with the guilty? What if there are 50 innocents in the city: would You wipe out the place and not forgive it for the sake of the 50 innocents? Far be it from You to do such a thing, to bring death on the innocent with the guilty, so innocent and guilty fare alike. Far be it from You! Must not the Judge of all the earth deal justly?" YHVH said, "If I find in Sodom 50 innocents, I will forgive the whole place for their sake."

Kedushat Levi, Noah 1

Levi Yitzhak of Berditchev (d.1809, Ukraine)

אלה תולדות נח - נראה דהנה יש שני מיני צדיקים שעובדים את הבורא, צדיק אחד יש שעובד הבורא ב"ה בהתלהבות גדול והוא לעצמו ואינו מקרב הרשעים להיותם גם כן מעובדי הבורא ב"ה רק שהוא בפני עצמו לבדו עובד הבורא, ויש צדיק אחד שעובד הבורא ומחזיר הרשעים להיות גם כן מעובדי הבורא כמו אברהם אבינו שהיה מגייר גרים. ואיתא בכתבי האר"י ז"ל שעל זה נענש נח על שלא היה מוכיח הרשעים שבדורו והוצרך לגלגל במשה ומשה היה מתקן...

These are Noah's generations. There are two kinds of righteous people, both serving the Creator. The first kind of righteous serves God with great passion, but only as an individual – not bringing sinners around to serve God. The second kind of righteous serves God not only oneself but also as an instrument to return sinners to their Creator, like Avraham converting [pagans to monotheism]. As Isaac Luria taught, Noah was punished for not correcting the [sinners] of his generation: he had to reincarnate as Moshe, and Moshe had to repair [what Noah left undone]....

Exodus 2:1-3

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבְּנֵי לֵוִי וַיִּקַּח אֶת-בֵּת-לֵוִי:
וַתְּהַר אִשְׁתּוֹ וַתֵּלֶד בֶּן וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי-טוֹב
הוּא וַתִּצְפְּנָהוּ שְׁלֹשָׁה יָרְחִים: וְלֹא-יָכְלָה
עוֹד הַצִּפְּיָנוּ וַתִּקַּח-לוֹ תֵבַת גָּמָא
וַתַּחְמְרָהּ בַּחֲמֵר וּבְצִפְתֵּי וַתִּשֶׂם בָּהּ
אֶת-הַיֶּלֶד וַתִּשֶׂם בְּסוּף עַל-שִׁפְתֵי הַיָּרֵא:

A Levite man went and [married] a Levite woman. The woman conceived and bore a son, and when she saw how beautiful he was, she hid him for three months. When she could no longer hide him, she took a wicker basket for him and caulked it with bitumen and pitch. She put the child into her and put it among reeds by the bank of the Nile.

Zohar 1:67b (Noah 25:180-181)

תָּא חַזִי, מַה בֵּין מֹשֶׁה לְשָׂרָא בְּנֵי עֲלָמָא.
בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת ל"ב) וְעֵתָה הִנִּיחָה לִי ...
וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְּדוֹל, מִיַּד אָמַר מֹשֶׁה
וְכִי אֲשַׁבּוֹק דִּינְהוּן דִּישְׂרָאֵל בְּגִינִי.
הַשְׁתָּא יִימְרוּן כָּל אַנּוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאָנָא
קְטָלִית לוֹן לְיִשְׂרָאֵל. כְּמָה דְעֵבֵד נַח.
דְּכִינּוּן דְאָמַר לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
דִישְׁוִיב לֵיהּ בְּתִיבּוֹתָא דְכְּתִיב וְאֲנִי הִנְנִי
מִבִּיא אֶת הַמַּבּוּל מִיָּם ... וּמְחִיתִי אֶת כָּל
הַיְקוּם אֲשֶׁר עִשִׂיתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָדָמָה
וְאֲנִי הִנְנִי מִקִּים אֶת בְּרִיתִי וְגו' וּבִאֲתָ אֵל
הַתְּבָה כִּינּוּן דְאָמַר לֵיהּ דִישְׁתְּזִיב הוּא
וּבְנוֹי לָא בְעָא רַחֲמִין עַל עֲלָמָא
וְאֲתִאֲבִידוּ. וּבְגִין כְּדָ אֲקָרוּן מִי הַמַּבּוּל
עַל שְׁמִיָּה כְּמָא דְאֲתָ אָמַר, (וְשַׁעִיָּהוּ
נ"ד:ט') כִּי מִי נַח זֹאת לִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי
מֵעַבּוֹר מִי נַח עַל-הָאָרֶץ.

Come and see: What is the difference between Moshe and other people? When the Holy Blessed One said to Moshe [at the Golden Calf] (Ex. 32:10), "Leave Me alone... and I will make you a great nation," Moshe immediately asked, "How can I abandon Israel and not ask mercy for them? The world would say that I killed Israel, and that I did the same as Noah did done before me. Noah did not plea for mercy on the world's behalf, and they all perished, because the Holy Blessed One told him that the ark would save him and his children, as in ... (Gen. 6:17-18), "Lo, I am bringing a flood of water on earth to destroy all flesh... But with you I'll establish My covenant: you will come into the ark." Because Noah did not plea for [humanity], the flood is named for him, as in (Isaiah 54:9): "For this is as the waters of Noah to Me, as I swore that the waters of Noah will not again cover the earth."

II. WHAT'S WITH GOD NEEDING AN ARK?

Genesis 6:14

עֲשֵׂה לְךָ תֵבַת עֲצֵי גֹפֶר קִנִּים תַעֲשֶׂה אֶת-
הַתְּבָה וְכִפְרֹתָ אֹתָהּ מִבִּיַּת וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר:

14. Make an ark of gopher wood. Make rooms in the ark, and **cover** it inside and outside with **pitch**.

Rashi, Gen. 6:14

עשה לך תבת. הרבה רוח והצללה לפניו,
ולמה הטריחו בבנין זה? כדי שיאווהו
אנשי דור המבול עוסק בה ק"כ שנה,
ושואליו אותו מה זאת לך, והוא אומר
להם עתיד הקב"ה להביא מבול לעולם,
אולי ישובו:

Make an ark – [God] had many ways to save [Noah], so why burden Noah [to build an ark]? So people of the Flood generation might see him busy with it for 120 years and ask him, "What's this to you?" – and [Noah] might answer them, "The Holy Blessed One will bring a flood on the world" – and maybe they would do *teshuvah*.

Hizkuni, Gen. 6:14

Hezekiah ben Manoah (d. 1310, France)

עשה לך תבת - פרש"י הרבה רוח וכו'
עד להביא מבול אולי ישובו, הכל גלוי
לפניו שלא היו עתידין לשוב אלא כנגד
מדת הרחמים שהיתה מבקשת רחמים
עליהם פרש"י כך. וגם כך תפרש גבי
ויהי הגשם, גלוי היה לפניו שלא יחזור
אלא להשקיט מעליו מדת הרחמים
שהיתה מליצה עליהם זכויות הוריד
לפניה המים בנחת וראתה היא שלא
חזרו בתשובה.

Make an ark – Rashi comments, "God had many ways to save [Noah]" through "maybe they would repent." Yet everything is revealed before [God, and thus that humanity] wouldn't do *teshuvah*. Rather, Rashi interpreted that [God's directive to build an ark] was for the *middah* of *rahamim* that kept asking compassion on [the people]. Rashi commented similarly about the first non-flooding rains: it was revealed [to God] that [humanity] would not [do *teshuvah*], so it was only to quiet the *middah* of *rahamim* that kept interceding to God about humanity's merits before the waters, so that the *middah* of *rahamim* would see that they would not do *teshuvah*.

B.T. Sanhedrin 108a-b

ת"ר דור המבול לא נתגאו אלא בשביל טובה שהשפיע להם הקב"ה (איוב כא, יד) סור ממנו ודעת דרכך לא חפצנו מה שדי כי נעבדנו ומה נועיל כי נפגע בו אמרו כלום צריכין אנו לו אלא לטיפה של גשמים יש לנו נהרות ומעינות שאנו מסתפקין מהן אמר הקב"ה בטובה שהשפעתני להן בה מכעיסין אותי ובה אני דן אותם שנאמר (בראשית ו, יז) ואני הנני מביא את המבול מים....

Rabbis taught: The Flood generation was sinful only due to the excess good that God bestowed on them... causing them to say to God (Job 21:14-15), "Leave us alone. We do not need to learn Your ways. What is the Almighty that we should serve God? What benefit that we pray to God?" Do we need God for anything, even rain? We have rivers and springs to supply water. So God said, "They anger Me with the very goodness I bestowed on them, and with it I will judge them, as it is said (Gen. 6:17), "*Behold, I am bringing a flood of water on the earth to destroy all flesh.*"...

WHAT'S WITH THE SKYLIGHT?

Genesis 6:16

צָהַר תַּעֲשֶׂה לַתְּבִיָּה וְאֶל-אֲמֹתַי תְּכַלְכֵּנָה מִלְמַעְלָה פֶּתַח הַתְּבִיָּה בְּצַדָּהּ תִּשְׂמֶנָּה תַּחְתֵּימָם שְׁנַיִם וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂהָ:

16. Make a skylight in the ark, and finish [the ark] one cubit above. Set a door on its side. With lower, second, and third floors will you make it.

Rashi, Gen. 6:16

צָהַר - י"א חלון וי"א אָבֹן טוֹבָה הַמְאִירָה לָהֶם.

Skylight – Some say a window, others say it was a precious stone that gave them light.

Bereishit Rabbah 31:11

רבי אבא בר כהנא אָמַר, חלון. רבי לוי אָמַר, מַרְגְּלִיּוֹת. רבי פינחס משום רבי לוי אָמַר כָּל שְׁנַיִם עָשָׂר חֳדָשׁ שֶׁהָיָה נֹחַ בַּתְּבִיָּה, לֹא צָרִיךְ לֹא לְאוֹר הַחֶמֶד בַּיּוֹם וְלֹא לְאוֹר הַלְּבָנָה בַּלַּיְלָה, אֲלָא מַרְגְּלִית הָיְתָה לוֹ וְהָיָה תּוֹלָה אוֹתָהּ, וּבִשְׁעָה שֶׁהָיָה כְּהָה הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא יוֹם, וּבִשְׁעָה שֶׁהָיְתָה מְבֹהָקֶת הָיָה יוֹדֵעַ שֶׁהוּא לַיְלָה.

R. Abba bar Kahana said: It was a window. R. Levi said: It was a precious stone. R. Pinchas said in the name of R. Levi: All 12 months that Noah was in the ark, he needed neither sunlight during the day nor moonlight by night. Rather, he had a precious stone that he had suspended [from the roof]. When it was dim, he knew that it was day, and when it shined he knew that it was night.

Radak, Gen. 6:16

R. David Kimhi (d.1235, France)

צָהַר - מגזרת צהרים, ר"ל שיעשה עליה חלון שיכנס ממנו האורה לאחר כלות הגשם וחסרון המים, כמו שאמר וְהָיָה מִקֶּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת-חַלּוֹן הַתְּבִיָּה אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיִּשְׁלַח אֶת-הָעֹרֵב וַיֵּצֵא יְצוּאָה וַיָּשׁוּב עַד-יִבְשֶׁת הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ:

Skylight - Derived from "noon," meaning that Noah make a window in the ark to let in noonday light after the rain stopped, while water levels gradually subsided, as in (Gen. 8:6-7), "At the end of 40 days, Noah opened the window of the ark he made and sent out the raven; it went to and fro until the waters had dried up from the earth."

Besh't on Noah 15 • Degel Mahaneh Efraim, Noah 5

R. Moshe Hayim Efraim (d. 1800, Ukraine) (grandson of the Ba'al Shem Tov)

תיבה היא מילה, ותיבת נח אלו מילים ודיבורים של תפילה ותורה וצוהר תעשה לתיבה היינו שדיבורים קדושים אלו צריכים להאיר כצוהר, כלומר להתפלל וללמוד בשמחה, חיות והתלהבות.

"Ark" means "word"; "Noah's ark" is words and utterances of prayer and Torah; and "make a skylight for the ark" is for the holy words needed to illuminate, which are like a skylight – that is, to pray and learn in joy, [fuller] life and passion.